

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 1112-24

Chișinău

16 ianuarie 2012

**Biroul Permanent
al Parlamentului**

În temeiul art.73 din Constituția Republicii Moldova se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege cu privire la modul de acțiune împotriva aeronavelor care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.35 din 13 ianuarie 2012.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege este Ministerul Apărării.

*Anexă: hotărîrea Guvernului în limbile română și rusă – 2 ex. -- 4 file;
proiectul de lege în limbile română și rusă – 17 file;
nota informativă în limbile română și rusă la proiectul de lege – 4 file;*

Cu respect,

Secretar general al Guvernului

 Victor BODIU

Ex. lu Cehanu;
tel. 250-312.

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI	
REPUBLICA MOLDOVA	
D.D.P. Nr. <u>99</u>	
<u>16</u>	<u>01</u> 20 <u>12</u>
Ora	

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr. 35
din 13 ianuarie 2012

Chișinău

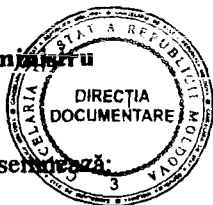
**Pentru aprobarea proiectului de lege cu privire la modul de acțiune
împotriva aeronavelor care utilizează neautorizat spațiul aerian
al Republicii Moldova**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege cu privire la modul de acțiune împotriva aeronavelor care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova.

Prim-ministru

Contrasează:

Ministrul apărării

Ministrul transporturilor și
infrastructurii drumurilor

Ministrul justiției

VLADIMIR FILAT

Vitalie Marinuța

Anatolie Șalaru

Oleg Efrim

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

**cu privire la modul de acțiune împotriva aeronavelor care
utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

CAPITOLUL I Dispoziții generale

Art.1. – Prezenta lege reglementează modul de acțiune împotriva aeronavelor care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova și se aplică aeronavelor care operează în spațiul aerian al Republicii Moldova.

Art.2. – Spațiul aerian al Republicii Moldova reprezintă coloana de aer situată deasupra teritoriului său pînă la limita inferioară a spațiului extraatmosferic asupra căreia Republica Moldova își exercită drepturile sale suverane, conform normelor dreptului internațional.

Art.3. – În sensul prezentei legi, se definesc următoarele noțiuni:
aeronavă care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova – aeronavă moldovenească sau străină, care execută activități de zbor în spațiul aerian al Republicii Moldova fără a avea permisiune în acest sens sau care se abate de la prevederile permisiunii primite;

aeronavă interceptoare – aeronavă militară care execută manevre de apropiere față de aeronava neidentificată sau care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova, în scopul identificării, avertizării, obligării de a intra în legalitate sau distrugerii acesteia;

arme cu autoghidare – rachete la bordul aeronavei militare, care își dirijează înseși mișcarea către țintă, utilizate pentru lovirea țintelor aeriene sau terestre;

aterizare – manevra aeronavei pentru luarea contactului lin cu suprafața solului, din momentul începerii redresării și pînă în momentul opririi acesteia pe pistă sau pe platforma de aterizare;

decolare – fază de zbor a unei aeronave, care după rulajul pe sol se desprinde și se ridică în aer în vederea efectuării zborului;

deturnare – acțiunea de schimbare a destinației unei aeronave prin folosirea forței sau a amenințării cu forța;

foc de avertisment – focul executat de aeronava interceptoare cu armamentul artileristic de bord pentru atenționarea echipajului aeronavei care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova, fără ca aceasta să fie lovită;

foc de nimicare – focul executat de aeronava interceptoare cu armamentul de bord sau de mijloacele terestre de apărare aeriană pentru distrugerea aeronavei care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova;

elidrom – aerodromul sau aeroportul utilizat exclusiv pentru decolarea, aterizarea și manevrarea la sol a elicopterelor;

muniții trasoare – proiectilele de la bordul aeronavei militare cu glonț fosforescent, vizibil după lansare pe o mare parte a traiectoriei acestuia;

organe de trafic aerian – structuri civile subordonate Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor și structuri militare subordonate Ministerului Apărării, specializate în supravegherea, coordonarea, controlul și dirijarea aeronavelor;

survol – pătrunderea și traversarea cu sau fără escală a spațiului aerian al unui stat;

traiect de zbor – linia care unește pozițiile succesive ocupate sau care urmează să fie ocupate de o aeronava în zbor.

Art.4. – Utilizarea spațiului aerian al Republicii Moldova se efectuează în baza unor permisiuni scrise sau verbale date de:

a) Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor pentru aeronavele civile moldovenești și străine care efectuează curse regulate;

b) Autoritatea Aeronautică Civilă, pentru:

aeronavele civile moldovenești și străine, care efectuează curse neregulate;

aeronavele civile moldovenești, care transportă delegații oficiale;

aeronavele civile moldovenești, care transportă trupe, armament, tehnică de luptă, materiale periculoase și orice alte tipuri de încărcătură care, prin natura lor, pot afecta securitatea națională a Republicii Moldova, cu avizul obligatoriu al Ministerului Apărării;

aeronavele civile moldovenești, care execută zboruri de aerofotografiere și filmări video a teritoriului național, cu avizele obligatorii ale Ministerului Apărării și Serviciului de Informații și Securitate;

c) Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, pentru:

aeronavele civile străine, care transportă delegații oficiale, cu avizul obligatoriu al Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor;

aeronavele civile străine, care transportă trupe, armament, tehnică de luptă, materiale periculoase și orice alte tipuri de încărcătură care, prin natura lor, pot afecta securitatea națională a Republicii Moldova, cu avizele obligatorii ale Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor și Ministerului Apărării;

aeronele de stat străine, cu avizul obligatoriu al Ministerului Apărării;
aeronele civile străine, care execută zboruri de aerofotografiere și filmări video a teritoriului național, cu avizele obligatorii ale Ministerului Apărării și Serviciului de Informații și Securitate;

d) Ministerul Apărării, pentru aeronele de stat moldovenești.

Art.5. – (1) Responsabilitatea pentru efectuarea măsurilor de suprimare a actelor ilicite legate de utilizarea neautorizată a spațiului aerian al Republicii Moldova revine Ministerului Apărării, care este abilitat să ia măsurile stabilite de prezenta lege și să folosească în acest scop forțele și mijloacele proprii.

(2) Organele civile de trafic aerian înștiințează structurile specializate ale Ministerului Apărării despre aeronele care urmează să opereze în spațiul aerian al Republicii Moldova, despre cele aflate în dirijarea lor sau despre care au informații că utilizează neautorizat spațiul aerian.

CAPITOLUL II

Modul de acțiune împotriva aeronele care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova

Art.6. – Situațiile în care aeronele utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova sînt următoarele:

a) decolarea de pe un aeroport, aerodrom sau un alt loc de pe teritoriul național fără a avea permisiune în acest sens de la organele în drept;

b) abaterea de la traiectul de zbor aprobat prin permisiunea primită de la organele în drept, fără înștiințarea organelor de trafic aerian;

c) intrarea în spațiul aerian al Republicii Moldova fără permisiunea dată de organele în drept prevăzute la art. 4 al prezentei legi;

d) aterizarea sau amerizarea fără permisiune;

e) întreruperea legăturii radio și/sau intervenția ilicită la bordul aeronavei, indiferent dacă se respectă permisiunea primită sau dacă aeronava a fost deturnată;

f) nerespectarea de către echipajul unei aeronave a dispozițiilor organelor de trafic aerian.

Art.7. – Determinarea momentului și a locului de producere a situațiilor prevăzute la art. 6 al prezentei legi se realizează de către organele de trafic aerian.

Art.8. – Împotriva aeronele care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova Ministerul Apărării va lua succesiv următoarele măsuri:

a) stabilirea de la sol a poziției aeronavei, a legăturii radio și a identității acesteia;

b) transmiterea de la sol a informațiilor și dispozițiilor către pilotul sau

echipajul aeronavei, în vederea utilizării autorizate a spațiului aerian al Republicii Moldova;

c) interceptarea aeronavei care continuă să utilizeze neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova;

d) executarea focului de avertisment de către aeronavele interceptoare;

e) executarea focului de nimicire de către aeronavele interceptoare;

f) executarea focului de nimicire de către mijloacele terestre de apărare aeriană.

Art.9. – (1) Stabilirea de la sol a poziției aeronavei care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova, a legăturilor radio cu aceasta și determinarea identității ei se realizează de către organele de trafic aerian, folosindu-se mijloacele specializate aflate în serviciu sau care sînt puse în funcțiune special în acest scop.

(2) La identificarea aeronavelor care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova, la solicitarea Ministerului Apărării, pot participa aeronave civile și de stat ale Republicii Moldova.

Art.10. – Organele de trafic aerian se informează reciproc asupra descoperirii și identificării aeronavei, cauzelor care au determinat încălcarea prevederilor prezentei legi și, în baza informațiilor de care dispun, dau dispoziții piloților sau echipajelor în vederea utilizării legale a spațiului aerian al Republicii Moldova.

Art.11. – (1) În cazul imposibilității stabilirii legăturilor radio cu aeronava care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova, aceasta se interceptează cu aeronave militare.

(2) Interceptarea se realizează și în situația în care piloții sau echipajele nu execută dispozițiile primite de la organele de trafic aerian.

(3) Interceptarea aeronavelor care utilizează neautorizat spațiul aerian se execută cu respectarea reglementarilor aeronautice și are drept scop identificarea vizuală a acestora, indicarea direcțiilor de urmat pentru revenirea la traiectele de zbor autorizate, acordarea de asistență în caz de nevoie, dirijarea în vederea părăsirii zonelor interzise, restricționate, periculoase sau a celor rezervate temporar ori îndrumarea la aterizare pe aerodromul, aeroportul sau elidromul indicat.

(4) Pe timpul interceptării, pentru transmiterea dispozițiilor, aeronavele interceptoare vor folosi frecvențele radio autorizate, iar în cazul lipsei legăturii radio vor folosi semnale vizuale și manevre, conform reglementarilor internaționale stabilite în acest scop.

Art.12. – (1) Aeronavele interceptoare pot executa foc de avertisment împotriva aeronavei care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii

Moldova numai dacă celelalte proceduri prevăzute la lit. a)-c) art. 8 din prezenta lege nu au avut ca rezultat intrarea în legalitate a acesteia.

(2) Focul de avertisment are drept scop atenționarea piloților sau a echipajelor aeronavei că utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova și obligarea acestora să urmeze necondiționat instrucțiunile și dispozițiile transmise de organele de trafic aerian sau de aeronavele interceptoare.

(3) Focul de avertisment se execută cu armamentul artileristic de bord, excluzându-se utilizarea muniției trasoare și a armelor cu autoghidare.

Art.13. – (1) Focul de nimicire împotriva aeronavei care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova se execută de aeronavele interceptoare numai dacă măsurile prevăzute la lit. a)-d) art. 8 din prezenta lege nu au avut ca rezultat intrarea în legalitate a aeronavei respective sau în cazul în care aceasta ripostează, prin manevre agresive sau cu foc la instrucțiunile, dispozițiile și semnalele transmise.

(2) Mijloacele terestre de apărare aeriana vor executa foc de nimicire numai în situația în care prin măsurile prevăzute la alin. (1) aeronava nu a fost distrusă.

Art.14. – (1) Împotriva aeronavei civile, care utilizează neautorizat spațiul aerian național, se pot lua numai măsurile prevăzute la lit. a)-c) art. 8 din prezenta lege.

(2) În cazul în care aceste măsuri nu au avut drept rezultat intrarea sau reîntrarea în legalitate a aeronavei civile, care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova, aeronavele interceptoare o vor însoți și supraveghea pe durata în care aceasta se află în spațiul aerian național, până la aterizarea pe un aeroport sau până la ieșirea din spațiul aerian al Republicii Moldova.

(3) În cazuri excepționale, când se cunoaște cu certitudine, că aeronava civilă a fost deturnată, capturată sau asupra ei se exercită un control ilegal și există presupuneri întemeiate că aceasta poate fi întrebuițată pentru comiterea unui act terorist, se permit măsurile prevăzute la lit. d)-f) art. 8 din prezenta lege.

Art.15. – (1) În cazurile în care o aeronavă nu respectă prevederile permisiunii de zbor primite, ca urmare a unor cauze de forță majoră – calamități naturale și dezastre industriale, condiții meteorologice periculoase, defecțiuni tehnice sau avarii, situații speciale la bord privind echipajul sau pasagerii, pierderea orientării – se vor lua numai măsurile prevăzute la lit. a)-c) art. 8 din prezenta lege.

(2) Toate aceste măsuri vor avea drept scop sprijinirea echipajului aeronavei de a-și continua zborul sau de a ateriza în siguranță.

Art.16. – (1) Aeronava care a aterizat pe teritoriul Republicii Moldova ca urmare a aplicării măsurilor prevăzute în prezenta lege continuă să fie tratată ca **aeronavă** care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova pînă la obținerea de la organele abilitate a permisiunii de a-și relua zborul.

(2) Pînă la obținerea permisiunii de reluare a zborului, față de aeronavă se vor lua următoarele măsuri:

- a) parcare în locul indicat;
- b) supravegherea și paza aeronavei;
- c) stabilirea identității membrilor echipajului, a pasagerilor, a naturii încărcăturii și obținerea altor date cu privire la zborul aeronavei, precum și la circumstanțele care au determinat abaterea de la permisiunea deținută.

(3) Obligația de a lua măsurile prevăzute la lit. a) și b) alin. (2) din prezenta lege o au:

- a) comandanții bazelor aeriene, în cazul aterizării aeronavei pe un aerodrom sau aeroport utilizat în comun cu aviația civilă;
- b) conducătorii aeroporturilor civile, în cazul aterizării aeronavei pe unul dintre acestea;
- c) organele Ministerului Afacerilor Interne, în cazul aterizării aeronavelor pe alte terenuri decît aerodromuri și aeroporturi.

(4) Obligația de a lua măsurile prevăzute la lit. c) alin. (2) o au:

- a) comandanții bazelor aeriene, în cazul aterizării aeronavei pe un aerodrom sau aeroport utilizat în comun cu aviația civilă;
- b) organele Ministerului Afacerilor Interne și Serviciul Grăniceri;
- c) autoritatea aeronautică civilă.

(5) La solicitarea comandanților bazelor aeriene sau a conducătorilor aeroporturilor civile organele Ministerului Afacerilor Interne vor participa la îndeplinirea măsurilor prevăzute la lit.a) și b) alin.(2) din prezentul articol.

CAPITOLUL III

Competențele privind aprobarea executării măsurilor împotriva aeronavelor care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova

Art.17. – Dreptul de a ordona sau de a aproba măsurile prevăzute la lit. a)-c) art.8 din prezenta lege îl are comandantul Comandamentului Forțelor Aeriene al Armatei Naționale.

Art.18. – (1) Dreptul de a ordona sau de a aproba executarea focului de avertisment de către aeronavele interceptoare, executarea focului de nimicire de către aeronavele interceptoare și de către mijloacele terestre de apărare aeriană îl are ministrul apărării, iar în lipsa acestuia – șeful Marelui Stat Major al Armatei Naționale.

(2) Aplicarea măsurilor prevăzute în alin. (3) art. 14 din prezenta lege are loc doar după aprobarea acestora de către Comandantul Suprem al Forțelor Armate.

Art.19. – Despre fiecare caz de utilizare neautorizată a spațiului aerian al Republicii Moldova, Ministerul Apărării va informa imediat Comandantul Suprem al Forțelor Armate și Serviciul de Informații și Securitate.

Art.20. – În scopul executării în siguranță a zborurilor, pe timpul aplicării măsurilor prevăzute la art.8 al prezentei legi, Ministerul Apărării, prin structurile de specialitate ale Forțelor Aeriene, poate da dispoziții de deviere sau chiar de interdicere temporară a tuturor zborurilor într-o anumită zonă sau în întregul spațiu aerian al Republicii Moldova.

Art.21. – Transmiterea datelor, dispozițiilor și ordinelor cu privire la clarificarea situației aeriene și acțiunile împotriva aeronavelor care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova au prioritate în toate sistemele de comunicații naționale.

Art.22. – (1) Datele obținute, demersurile făcute, dispozițiile și ordinele date cu privire la aeronava care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova vor fi înregistrate folosindu-se aparatura specială din dotare sau vor fi consemnate și păstrate pînă la finalizarea cercetării evenimentului.

(2) Aceste date vor fi puse la dispoziție organelor de cercetare, cu respectarea prevederilor legale în vigoare.

(3) Distrugerea, falsificarea sau divulgarea către instituții sau persoane neautorizate a datelor prevăzute la alin.(1) al prezentului articol se pedepsește conform legii.

CAPITOLUL IV

Dispoziții finale și tranzitorii

Art.23. – Prezenta lege intră în vigoare la data publicării cu excepția prevederilor stabilite la lit. c)-e) art. 8 din prezenta lege, care vor intra în vigoare la 1 ianuarie 2015.

Art.24. – Asigurarea tehnico-materială și financiară a prevederilor prezentei legi se efectuează din contul alocațiilor bugetului de stat pentru apărare.

Art.25. – Nerespectarea prevederilor prezentei legi atrage răspunderea disciplinară, materială, civilă sau penală în conformitate cu legislația în vigoare.

Art.26. – Guvernul, în termen de 6 luni:

- a) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege;
- b) va întreprinde măsurile necesare pentru implementarea prevederilor prezentei legi.

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul legii privind modul de acțiune împotriva aeronavelor care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova

Legislația cu privire la frontiera de stat se bazează pe Constituția Republicii Moldova, tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte și Legea nr.108-XIII din 17.05.1994 privind frontiera de stat a Republicii Moldova și alte acte normative, adoptate în conformitate cu acestea.

Astfel, conform art.5 și art.23 al legii nominalizate, Ministerul Apărării poartă răspundere pentru paza frontierei de stat în spațiul aerian, misiune ce se exercită de către unitățile de apărare antiaeriană ale Ministerului.

Necesitatea elaborării prezentului proiect de lege a fost condiționată de revizuirea prevederilor cadrului legislativ național la capitolul „pazei frontierei de stat în spațiul aerian”. Astfel, fiind identificat un gol la capitolul privind metodele de acțiune împotriva aeronavelor care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova, măsurile ce urmează a fi întreprinse, precum și modul de acțiune împotriva acestora. În prezent aceste reglementări sunt prevăzute sumar și insuficient de art.28 și art.30 a Legii privind frontiera de stat a Republicii Moldova, și respectiv necesită o abordare exhaustivă și complexă.

Concomitent, prevederile legale actuale la capitolul „pazei frontierei de stat în spațiul aerian” practic nu se execută, deoarece, paza frontierei de stat în spațiul aerian ar trebui să fie efectuată de către aviația militară, însă Forțele Aeriene ale Republicii Moldova în prezent nu au în dotare mijloace de interceptare.

Pentru realizarea cu succes a sarcinii de asigurare a pazei frontierei de stat în spațiul aerian, precum și pentru implementarea prevederilor prezentului proiect de lege, se impune necesitatea identificării posibilității de dotare a Forțelor Aeriene cu avioane și elicoptere de luptă. Elicopterele aflate în prezent în dotarea Armatei Naționale sînt elicoptere de transport și nu pot fi întrebuintate în acțiuni de luptă.

În cazul neasigurării necesarului minim de mijloace de interceptare, menținerii acestora în stare operațională și instruirii respective a efectivului – este rațională și necesară scoaterea misiunilor stipulate în legea nominalizată din domeniul de responsabilitate al Ministerului Apărării.

Astfel, atît implementarea prevederilor Legii privind frontiera de stat a Republicii Moldova, la capitolul pazei frontierei de stat în spațiul aerian, cît și ale prezentului proiect de lege conțin un impact financiar major asupra bugetului de stat și necesită abordarea respectivă din partea conducerii statului.

Mai mult, noul proiect de lege cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova, adoptat în a doua lectură de Parlamentul Republicii Moldova în noiembrie 2011, în art. 10 alin. 3 prevede „Efectuînd paza frontierei, Forțele Aeriene ale Armatei Naționale aplică armele și tehnica de luptă asupra aeronavelor care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova, în modul stabilit prin lege”. Prin urmare, proiectul de lege propus de Ministerul Apărării, este o continuare logică în procesul de ajustare a cadrului legislativ, care să asigure armonizarea legislației naționale cu acquis-ul Uniunii Europene și să asigure un management efectiv al frontierei de stat.

Totodată menționăm, că astfel de legi funcționează în majoritatea statelor spațiului european, inclusiv în țările vecine cu Republicii Moldova.

Întru asigurarea transparenței în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor proiectul a fost supus consultării prin plasarea anunțului privind organizarea consultării publice a proiectului de decizie pe pagina web oficială a Ministerului Apărării.

Proiectul a fost avizat de către Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Economiei, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Ministerul Finanțelor, Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, Serviciul Grăniceri, Serviciul de Informații și Securitate.

De asemenea proiectul a fost supus expertizei anticorupție, consultării cu Academia de Științe a Moldovei și expertizei juridice de către Ministerul Justiției.

În proiectul prezentat pentru aprobare au fost luate în considerare avizele anterioare și au fost operate modificările respective.

Adoptarea proiectului de lege va necesita aprobarea și/sau modificarea ulterioară a unor acte normative, inclusiv departamentale (inclusiv comune).

Implementarea prevederilor prezentului proiect de lege necesită mijloace financiare suplimentare și va fi posibilă numai în limitele alocațiilor bugetului de stat pentru apărare.

Ministru

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Vitalie MARINUȚA', enclosed within a circular stamp.

Vitalie MARINUȚA